

کاهش فقر روستایی
() : ی شبکه ی کشاورزی

تاریخ دریافت: 1389/02/20
تاریخ پذیرش: 1390/11/27

چکیده

ی در قالب شکل
ی قادر به کاهش فقر و
کاهش فقر روستایی
کشور
گبری ی
2/355 شکل محلی ی
ی و مشارکت مردم در فعالی
ی روستاییان، بازنگر
روستایی را تضمین ی

JEL : I3 Z13 018

کلید : ی، رفاه، فقر روستایی، شبکه ی کشاورزی

* به ترتیب یا ی مرکز تحقیق کشاورزی ی اقتصاد کشاورزی
دانشکده کشاورزی

Email: rasooshirvanian@gmail.com banajafi@gmail.com

کشاورزان و سازمان ی یت شبکه ی کشی شبکه
آبیاری و زهکشی درودزن که یکی از مدرن‌ترین شبکه‌های آبیاری و زهکشی کشور و نیز
ترین شبکه آبیاری و زهکشی در استان فارس ی ی ی
شبکه ی کشی ی ی ی
روستایی در فرآید کید و دخالت دادن شرکت ی ی کشاورز ی ی
داری از شبکه ی ی ی ی ی ی ی
یش رفاه و کاهش فقر روستایی حاصل می ی ی ی
ی تشکل ی کاهش فقر روستاییان است. ی ی ی
ین مطالعه را تشکی .

کاهش
فقر گروه فوستر و همکاران (1984) که معروف به
. فرم کلی ی

$$FGT = P(\alpha) = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^q \left(\frac{z - x_i}{z} \right)^\alpha \quad \alpha = 0,1,2 \quad (1)$$

که در آن، n تعداد کل خانوارها q فقیر، z
 x_i ی i . α عامل بیان

کار گرفته شد

(2004؛ اوکونمادوا و همکاران، 2007).

ییب به کار می‌رود که دارا

ییب است که در آن، دامنه

ییب دامنه به کمک آستانه

ییب که متغی

دیدنی نیست.

(آناستاسوپالوس و همکاران، 2007 2008).

ییب که هر یک از خانوارها مورد مطالعه ممکن

تر از صفر است که توزی

(فوستر و همکاران، 1984).

جا که تخمی

ییب با استفاده از روش کم‌ترین مربعات معمولی

ییب بیش‌ترین درست یی

(2008 2009).

ییب بنابرین از ضریب (R_M^2)

ییب (R_D^2) ییب نکویی

1996 همکاران، 2007).

ییب تمام متغی

ییب که تمام ای

ییب یادشده به کار رفت (1996

همکاران، 2007):

$$R_M^2 = 1 - \text{Exp}(-[2(L_A - L_0)/N]) \quad (2)$$

ی که تمام متغیر R_M^2 در L_0 L_A N بی بی بی

(1996؛ آناستاسوپالوس و همکاران، 2007).

در نکویی میان 0 1 (Y_i) $(1996, 2004, 2009):$

$$R_D^2 = [\text{Corr}(\hat{Y}_i, Y_i)]^2 \quad \text{for } Y_i > 0 \quad (3)$$

ی R_D^2 Y_i \hat{Y}_i ی بی بی بی

بیان $\text{Corr}(\hat{Y}_i, Y_i)$ ی میان Y_i \hat{Y}_i بی

ین نکته ضرور است که د ی (1996) ی شود که مقادیر $(1996, 2004, 2009):$

(1996).

فرم کلی $(1996, 2004, 2009):$ ی $(1996, 2004, 2009):$ ی

(2004؛ اوکونمادوا و همکاران، 2007):

(4)

$$q_i \begin{cases} = P_1 = f(SC, HC, PC, HCH, ECH) + e_i & \text{if } P_1 > P_1^* \\ = 0 = f(SC, HC, PC, HCH, ECH) + e_i & \text{if } P_1 \leq P_1^* \end{cases}$$

$i = 1, 2, 3, \dots, n$

که در آن q_i
 که خانوارها غنی
 که خانوارها فقیر
 شکاف $(z - x_i) / z$ که با استفاده از $()$
 P_1^* . (.)

که مقدار آن برابر صفر SC
 HC
 PC یکی $()$ HCH
 $()$ $()$ $D = 1$
 ECH $()$ کشاورزی

e_i بیان
 (. 2004؛ اوکونمادوا و همکاران، 2007).

.
 کمی
 (. 1381
 (2003).

وجود $()$ در مصرف خانوار، کل افراد خانواده بدون پرداخت اضافی
 بین کالاهایی

(. همکاران، 1386).
 کشاورزی ها، کسب درآمد

کشاورزان بخش عمده‌یی

های دیگر سال به دست می
 در همین حال، مخارج خانوار در مقایسه
 یی برخوردار نیست و ثبات بی
 (2003)

فرم کلی
 (2004):

$$\ln E_i = f(SC, HC, PC, HCH, ECH) + e_i \quad (5)$$

که در آن E_i i دیگر
 استفاده از روش کم‌ترین مربعات معمولی (OLS) (2004)
 در قالب تشکل‌ها تمرکز دارد. جا که اثربخشی
 تشکل‌ها، اعضا و کارکردها این تشکل
 تشکل شامل شاخص تراکم عضویت (DMI)
 (HI) (MAI) (MDI)
 شاخص مشارکت فعال (API) (COI)
 پس از آن، با ترکیب
 (MI) (AI) (2004)
 اوکونمادوا و همکاران، (2007).

گفتنی است که ادبیاتی که در این مقاله استفاده شده است بر اساس مدل یک مدل از میان مدل‌های مختلف برای آرایه شده برای بررسی و یافته‌های این مقاله به شما پیشنهاد می‌گردد (Purwandad, 2004).

آمار و اطلاعات مورد نیاز

آمار و اطلاعات مورد نیاز، با استفاده از دو شیوه اسنادی و پیمایشی جمع‌آوری گردید. شیوه اسنادی، اطلاعات مورد نیاز از تعاون روستایی شهرستان مرودشت مورد نیاز از راه مصاحبه و تکمیل پرسش‌های کشفی کسب شد. تکمیل پرسش‌های کشفی در شبکه‌های اینترنتی (کالتون 1990):

$$n = \frac{(N * S^2)}{(N - 1) * D + S^2} \quad (6)$$

در این رابطه، n و N به ترتیب تعداد نمونه و تعداد کل جمعیت محاسبه گردید. چونین، $S^2 = \left(\frac{\text{Range}}{4}\right)^2$ (B = 0.1) %10

$$D = \frac{B^2}{4} \quad \text{(کالتون 1990)}$$

گفتنی است که با عنایت این که هر یک از بهره ی شبکه ی کشی می توانند در شکل ییت داشته باشند، بنابراین، امکان یی ی کامل از بهره ی ام آنان در شکل یی شبکه ی کشی ی یک از یی فهرست کامل بهره یی ی از شبکه برای تعیین حجم نمونه به کار گرفته شد. یی ی 81 16 یی ی تحت پوشش شبکه ی کشی طور کاملاً تصادفی یی ی 107 یی طور کاملاً تصادفی یی ی یک از تکمیل

ی (ییت تشکل ی و در شبکه ی کشی تشکل ی شرکت های تعاونی تولید کشاورزی، شرکت های تعاونی روستایی شوراهای اسلامی روستاها . شرکت های تعاونی روستایی در حقیقت شرکت نی روستایی تولید و مصرف که زیر نظر سازمان تعاون روستایی فعالیت می یی . شبکه ی 6 شرکت تعاونی روستایی وجود دارد که کل روستاها یی (81) . شرکت های تعاونی تولید روستایی در حقیقت شرکت تعاونی تولیدی و توزیعی یا به بیان دیگر شرکت های تعاونی چندمنظوره

که زیر نظر مدیریت نظام بهره‌برداری کشاورزی فعالیت می‌نماید. ی شبکه

کشکی 4 شرکت تعاونی تولید کشاورز رد که در 20

10 ی .

پوشش شبکه ی . این اساس این 4 شرکت در مجموع 12/35%

پوشش شبکه ی کشکی را در حیط .

ی هر یک از این روستاها موجود در شبکه ی کشکی یک

شورای اسلامی مختص ب ی 81 ی

ین شبکه وجود دارد. ی ین که

کشاورزان آب کشاورزی مورد نیاز را اغلب از شبکه‌ی آبیاری و زه‌کشی درودزن تامین می‌نمایند، در هر روستا کشاورزان بسته به موقعیت قرار گرفتن زمین‌های کشاورزی (ی ی زمین) بران تشکیل داده اند و از این راه از شبکه ی کشکی

آب کشاورزی می‌گیرند. ی یل پراکنده بودن زمین 110

. گفتنی است که از سال 1383 ی ی تشکی 7 ی

متشکل از گروه ین شبکه آغاز گردیده، اما تاکنون دری

ی ی ی ی ی ی

(ی ی ی در میان خانوارها

(1) ی ی ی در میان خانوارها

ی شبکه ی کشکی ی

مقدار شاخص تراکم عضویت بیان ی کم‌ترین در 2

بیش ین در 4 تشکل محلی ی ی 2/355 تشکل محلی ی . ی

ی یط خاص تشکل ی ی یب که هر

یک از روستاها تحت پوشش شبکه

کشاورزان برای یافتن آب از شبکه باید ... ی . بنابراین، همه
روستایی همه ی شبکه ی کشی یگر شرکت ی
نیازهای دیگر یافت اجناس کوپنی ی
این شرکت تعاونی ی .
کشاورز این شبکه معدود است و در مناطق جغرافیایی ی
که صرفاً خانوارها ی
شرکت ی ی ی ی ی
این شرکت تعاونی ی ی ی ی ی که تعداد
ی ی ی ی ی
بنابراین، عضو ی ی ی ی ی
ترکیب ی (1) تراکم عضو ی
تشکل ی ی ی
ی ی ی ی در میان خانوارها
مطالعه بیانگر آن است که همه خانوارها معتقد به بودن ناهمگنی در تشکل ی
(1) که کمترین مقدار شاخص برابر 19/643% ی
ی کامل در تشکل ی که ای
توانسته است بیشترین مقدار ممکن (100%) ی ی ی ی ی
ین شاخص در میان همه 56/687% است، که بیان ی ی
سطح متوسط در میان اعضا تشکل ی ی ی ی ی
(2) که بیان ی ی ی ی ی
ی ی ی ی بر اساس اطلاعات ای

تا کاردانی) (65 1) ی (2 50 هکتار) ی (75 22) ی کشاورز (13 1) ی
 (65 1) ی (75 22) ی (13 1) ی
 (65 1) ی (75 22) ی (13 1) ی
 میان خانوارها
 تشکیل

(1). ی در میان خانوارها

ی () ی

کمترین	بیشترین			
2/000	4/000	0/538	2/355	شاخص تراکم عضو ی
19/643	100/000	13/517	56/687	ی
20/000	93/333	11/283	62/305	
30/000	86/667	12/052	43/536	ی
0/000	75/000	17/155	33/178	ی
0/000	75/000	22/068	45/561	ی

ی

(2). ی ی ی

ی	ی	بیش ترین	کم ترین	
7/761	9/763	50/000	2/000	ی (هکتار)
3/956	4/664	14/000	0/000	ی ()
12/986	47/009	75/000	22/000	()
15/909	29/056	65/000	1/000	ی کشاورز ()
---	95/327	---	---	()
2/870	7/056	13/000	1/000	()
---	44/860	---	---	تعداد فقیران ()

ی ی:

ی ییت شاخص حضور در جلسات تشکل ی

ی ی آن است که همه های تشکل ی

ی ی خود را به مشارکت در این تشکل ی

ی . که کم ترین مقدار ای 20% و بیش ترین آن حدود 93/333% ی

ی یگر با توجه به مقدار بیش ترین ای ی یافت که خانوارها ی

ی ی های تشکل ی ی ی ی ی

ی ی 62/305% بود، که بیان ی ی ی ی

ی ی های تشکل ی

ی ی ی ی ی مورد مطالعه در تشکل ی ی

ی ی - 75% ی ی حاکمی از آن است که خانوارها در بهتری ی

ی ی تشکل ی ی ی ی ی یق مشارکت فعال خود را در ای

ی تشکل ی . کم ی سطح مشارکت فعال خانوارها 30% ی ی موضوع بیان

مجمعل نقش دیگر متغیـه
 یـن جدول، ضریب
 که با افزایـه
 کاهش فقر خانوارها را انتظار
 کاهش فقر خانوارها را دارد اما با
 یـن ضریب
 تاثیر معنی
 یـر مربع سن سرپرست خانوار که بیان
 یـب که در خانوارها
 فقر کاهش می‌یابد اما با افزایـه یکل رفاهی
 ی
 یـی یـی یـی آن است که موقعیـه پایـی
 که هر یک از مناطق مورد مطالعه،
 تاثیرات آمار یـرها داشته و تاثیر همه یـ
 یـ برای کاهش فقر خانوارها بوده است. یـ یـ ی
 یک یـ که قرار گرفتن در محدوده راه چپ در شبکه یـ
 کشی یـ یـن تاثیر را بر کاهش فـه
 ی
 یـ یـ یـ راه چپ، خانوارها مشکلی یـ
 آب از شبکه ندارند و بر ایـه یـ
 یـ که در ادامه یافت آب از شبکه با
 مشکلات عمده و اساسی یـ
 یافت آب از شبکه در حاشیـه یـ یافت آب کاسته . یـ

موضوع سبب کاهش فقر خانوارها

مشکلاتی ی . این موضوع موجب کم تر شدن تاثیر این مناطق در کاهش

(3). اثرات نهایی

IV	III	II	I	ی
1/734*** (2/567)	1/702*** (2/871)	1/902*** (3/215)	1/804*** (3/255) ⁽¹⁾	
---	---	-0/000 (-0/461)	---	ی ی ی
---	0/000 (0/476)	---	---	ی ی
0/021 (0/231)	---	---	---	شاخص تراکم عضو ی
0/002 (0/807)	---	---	---	ی
-/006** (-1/923)	---	---	---	
0/002 (0/467)	---	---	---	ی ی
-0/001 (-0/652)	---	---	---	ی
0/000 (0/105)	---	---	---	ی ی
-0/001 (-0/168)	-0/000 (-0/031)	0/000 (0/086)	-0/000 ⁽²⁾ (-0/016)	ی ی

(3)

IV	III	II	I	متغیر
0/000 (0/142)	-0/000 (-0/104)	-0/000 (-0/112)	-0/000 (-0/156)	سرمایه فیزیکی
-0/059** (-2/081)	-0/065** (-2/311)	-0/071*** (-2/644)	-0/070*** (-2/601)	
0/000** (2/266)	0/000** (2/294)	0/000*** (2/523)	0/000*** (2/480)	
-0/003 (-0/453)	0/003 (0/393)	0/004 (0/602)	0/004 (0/551)	کشاورزی
0/248 (0/962)	0/246 (0/949)	0/276 (1/123)	0/282 (1/134)	وضعیت ت () = 1 سایر=0)
0/009 (0/668)	0/006 (0/414)	0/008 (0/548)	0/007 (0/468)	
-0/248* (-1/642)	-0/299** (-2/033)	-0/341** (-2/314)	-0/318** (-2/258)	اصلی
-0/556* (-1/693)	-0/592** (-1/945)	-0/634** (-2/100)	-0/598** (-1/989)	
-0/427** (-2/197)	-0/454*** (-2/400)	-0/472*** (-2/477)	-0/461*** (-2/438)	ادامه کانال سمت چپ
-0/184 (-1/280)	-0/266** (-1/953)	-0/280** (-2/071)	-0/270** (-2/000)	
107	107	107	107	
31/176	28/309	28/298	28/195	نمایی (Log likelihood)
0/442	0/411	0/411	0/410	R_M^2
0/661	0/621	0/614	0/617	R_D^2

ت
0/000

ی دار در سطح کم %1 %5 %10 (1):
ی

*** ** *
(2)

که از نظر مقدار

و متقاطع نتوانسته است تاثیر معنی

که به صورت مفصل تاثیر سرمایه

ی در قالب حضور در جلسات که بیانگر مشارکت خانوارها در شکل

ی در کاهش فقر خانوارها

ی 1 درصدی شاخص حضور در جلسات شکل

60/006% کاهش یافت. یین که کمترین، میین و بیشترین مقدار

62/305 20/000 ی شاخص حضور در جلسات شکل

93/333% ی ییزان مشارکت خانوارها را

بیشترین به می 73/333% ی ی

ی فقر خانوارها را بیشترین به می 0/440%

ی 0/186% کاهش داد. ی بیانگر آن است که سرمایه

ی تواند در کاهش فقر خانوارها چندان موثر باشد.

است که می ی را در کاهش فقر

(4) ی

ی دیگر ی

ی مورد مطالعه را نشان می

ی ی

ین جدول، از میان ی

(4).

IV	III	II	I	ت
16/534*** (21/033)	16/250*** (26/760)	16/328*** (26/572)	16/219*** (21/251) ⁽¹⁾	
---	---	-0/001 (-1/030)	---	ی ی ی
---	-0/000 (-0/877)	---	---	ی ی
-0/040 (-0/388)	---	---	---	تراکم عضو ی
-0/000 (-0/169)	---	---	---	ی
-0/004 (-1/022)	---	---	---	
0/001 (0/404)	---	---	---	ت ت
-0/000 (-0/097)	---	---	---	ی
-0/000 (-0/126)	---	---	---	ی ی
0/006 (0/398)	0/006 (0/511)	0/008 (0/621)	0/006 (0/436)	ی ی
0/013 (1/806)	0/013** (2/097)	0/014** (2/300)	0/014** (1/962)	ی ت یکی
0/032 (0/787)	0/031 (1/061)	0/032 (1/093)	0/031 (0/757)	
-0/000 (-0/445)	-0/000 (-0/580)	-0/000 (-0/608)	-0/000 ⁽²⁾ (-0/413)	

(4)

IV	III	II	I	متغیر
-0/013*	-0/012**	-0/012**	-0/012*	کشاورزی
(-1/775)	(-2/050)	(-1/963)	(-1/735)	
0/007	0/021	0/009	0/024	وضعیت ت (=1، سایر=0)
(0/023)	(0/084)	(0/037)	(0/079)	
0/002	0/000	0/000	-0/000	
(0/164)	(0/028)	(0/030)	(-0/052)	
-0/954***	-0/956***	-0/951***	-0/949***	وضعیت فقر خانوار (فقیر بودن=1، سایر=0)
(-11/929)	(-11/993)	(-12/007)	(-12/234)	
0/403***	0/412***	0/380***	0/400***	اصلی
(2/870)	(2/653)	(2/443)	(2/934)	
0/660***	0/669***	0/654***	0/668***	
(2/962)	(3/513)	(3/433)	(2/934)	
0/490***	0/525***	0/487***	0/508***	
(2/538)	(2/677)	(2/487)	(2/853)	
0/406***	0/411***	0/384***	0/397**	
(2/471)	(2/533)	(2/379)	(2/353)	
107	107	107	107	
0/715	0/710	0/711	0/708	R ²
12/268***	17/559***	17/636***	19/005***	F
1/999	1/963	1/964	1/947	دوربین واتسون
28/186	28/186	28/186	28/186	شاخص وضعیت (Condition Index)

*** ** * : ی دار در سطح کم %10 %5 %1

(1):

0/000

(2):

است که از نظر مقدار

(2) ییش کمی ی در مناطق روستایی، هم
 ییش تعداد تشکل ی) ی
 شبکه ی کشی (ی یند تشکی
 یس تشکل ی ی ی ی ی ی
 ی ی ی ی ی ی ی ی
 یینه کاهش فقر و افزای . بی توجهی به این موضوع صرفا رشدبیش
 ی تشکل ی ی ی ی تشکل ی
 ی ی ی کاهش فقر و بهبود رفاه اعضا را سبب می .

ی ی ی ی ی ی . (1386) . ی ی
 ی کشاورزان عضو و غی ی ید روستایی
 ی 23: 93-111
 ی ی ی ی ی ی . (1383) . ی ی
 1380-82 ی ، پژوهشکده
 ی ی ی ی ی ی . (1387) . ی ی در مراکز
 کشور ی 26: 59-84 ی
 خدادادکاشی ی ی ی ی ی ی . (1384) . ی ی
 1363-1379 ی 17: 134-160 ی
 ی ی ی ی ی ی . (1386) . ی ی
 ی 24: 191-221 ی

- ی . . ی . ی . (1386). ی تاثیر سرمای ی
کشور با روش اقتصادسنجی ی :
6: 1-26
- ی . . ی . ی . (1385). ی ی ی : ی یک
(ی) ی : 21: 133-151
ی . . ی . (1384). ی ی ی : ی
کردها) ی : 17: 236-289
(1386). ی ی ی ی ی
23: 173-195 ی
- (1386). ی ی ی ی در تشکی ی ی ی
42: 207-219 ی
- ی . . ی ی ی . . (1384). ی ی ی ی تاثیر آن
71: 239-296 ی
یک، ی . (1381). ی ی ی
- ی . . ی ی ی . (1380). ی امکانات مشارکت کشاورزان و سازمان ی
ییت شبکه ی کشی اقتصاد کشاورز 33: 147-
119
- ی . . ی ی ی . (1385). ی موانع مشارکت آب ی ییت شبکه
3: 53-71 ی کشی

Anastasopoulos, P. C., Tarko, A.P. and Mannering, F.L. (2008). Tobit analysis of vehicle accident rates on interstate highways, *Accident Analysis and Prevention*, 40: 768-775.

- Cote, S. and Healy, T. (2001). The well-being of nations: the role of human and social capital, Organization for Economic Co-operation and Development, Paris.
- DeMaris, A. (2004). Regression with social data: modeling continuous and limited response variables, Wiley, New York, USA.
- Foster, J., Greer, J. and Thorbecke, E. (1984). A class of decomposable poverty measures, *Econometrica*, 52: 761-766.
- Greene, W. H. (2008). Econometric analysis, 6th Edition, Prentice Hall, New Yourk, UAS.
- Grootaert, C. and Narayan, D. (2004). Local institutions, poverty and household welfare in Bolivia, *World Development*, 32: 1179–1198.
- Grootaert, C. and Van Bastelaert, T. (2002). Understanding and measuring social capital: a multidisciplinary tool for practitioners, The World Bank.
- Isham, J. and Kahkonen, S. (1999). What determines the effectiveness of community based water projects evidence from Central Java, Indonesia on demand responsiveness, service rules and social capital, Social Capital Initiative Working Paper No. 4, The IRIS Center.
- Kakwachi, I., Kennedy, B., Lochner, K. and Stith, D.P. (1997). Social capital, income inequality and mortality, *American Journal of Public Health*, 87: 1491-1498.
- Kalton. G. (1990). Introduction to survey sampling, Sage publication, Inc., USA.
- Knack, S. and Keefer, P. (1997). Does social capital have an economic pay-off: a cross country investment, *Quarterly Journal of Economic*, 112:1251-1288.
- Krishna, A., Uphoff, N. and Esman, M. (1997) Reasons for hope-instructive experience in rural development West Hartford, Conn. Kumarian Press.
- Mukherjee, S. and Benson, T. (2003). The determinants of poverty in Malawi, 1998, *World Development*, 31: 339-358.
- Okunmadewa, F. Y., Yusuf, S. A. and Omonona, B. T. (2007). Effects of social capital on rural poverty in Nigeria, *Pakistan Journal of Social Sciences*, 4: 331-339.

- Ried, C. and Salmen, L. (2002). Understanding social capital agricultural extension in Mali: trust and social cohesion, Social Capital Initiative Working Paper No. 22, The IRIS Center.
- Rose, R. (1995). Russia as an hour-glass society: a constitution without citizens, *East European Constitutional Review*, 4: 34–42.
- Veall, M. R. and Zimmermann, K. F. (1996). Pseudo- R^2 for some common limited dependent variable models, *Journal of economic surveys*, 10: 241-259.
- Wooldridge, J. M. (2009). *Introductory econometrics: a modern approach*, South-Western Cengage Learning, Mason, USA.